การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

The Knowledge Management of the Local Wisdom on the Art of Banana Trunk Carving in Schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province

วรรณีศา สีฟ้า[1] / ปิยากร หวังมหาพร[2]

Wanneesa Seefa[1] / Piyakorn Whangmahaporn[2]

[1]นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

[1]Doctoral Student, Public Administration Program, Sripatum University

[2]รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

[2] Assoc. Prof.Dr., Public Administration Program, Sripatum University

Corresponding author Email: oui_seefa@hotmail.co.th

(Received: April 21, 2021.; Revised : December 27, 2021; Accepted : November 29, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 300 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ (1) ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน (2) วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน (4) ครูสอนวิชาการแทงหยวกและครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน และ (5) คณะช่างแทงหยวกเมืองเพชร จำนวน 8 คน รวมเป็น 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บและการค้นคืน การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ การจัดการกระบวนการและการจัดการสื่อสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนอยู่ในระดับมาก โดยให้คะแนนด้านการจัดกระบวนการ มากเป็นอันดับที่ 1 ด้านการจัดการสื่อสาร เป็นอันดับ 2 รองลงมาเป็นด้านการจัดเก็บและการค้นคืน และด้านการแสวงหาความรู้ เป็นลำดับสุดท้าย ปัจจัยด้านการจัดการ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผล ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการเรียนรู้ ด้านการมี

ส่วนร่วมและด้านบรรยากาศการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนอยู่ในระดับมาก โดยให้คะแนนด้านวัฒนธรรม มากเป็นอันดับที่ 1 ด้านทักษะการเรียนรู้ เป็นอันดับ 2 รองลงมาเป็นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นลำดับสุดท้าย แนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรีนั้น ศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สถานศึกษา จะมีการทำงานร่วมกัน ร่วมสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น แชร์ประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ ในอดีตมาใช้สร้างความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในสถานศึกษา และมีการเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้ และทางศึกษาธิการจังหวัดก็ดำเนินการนำมาขึ้นทะเบียน แล้วเปรียบเทียบกับหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อนำมาใส่ในหน่วยการเรียนรู้สำหรับการทำแผนสอนนักเรียน เมื่อทางโรงเรียนหรือครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้นำองค์ความรู้ดังกล่าวมาสอนกับนักเรียนทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการเชิญคณะช่างแทงหยวกเมืองเพชรมาสาธิต พร้อมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักเรียน นอกจากนั้นยังได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ มีการสนับสนุนยกย่องให้รางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการแข่งขัน สำหรับงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนจากจังหวัดเพชรบุรี วัฒนธรรมจังหวัด รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมจะมีการร่วมกันถอดองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้อย่างเป็นระบบในแฟ้มพัฒนางาน ตำราเรียน เอกสารและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ เว็ปไซต์ ของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้ค้นหาความรู้สำหรับการเรียนการสอนครั้งต่อไป เพื่อการพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแทงหยวกกล้วย สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of the knowledge management of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province were to study 1) levels of the knowledge management of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province, 2) factors that affected the knowledge management of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province, 3) ways to manage the knowledge of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province. The study used the mix method approach. For the quantitative method, the population were 300 teachers who were under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province. For the qualitative method, the samples were 19 people who were related to the study's topic such as (1) 1 officer of Provincial Educational Office, (2) 1 officer of Provincial Culture Office, (3) 1 management personnel of Educational Service, (4) 8 instructors of banana trunk carving and teachers who teach the related arts subject, (5) 8 banana trunk carving artisans. The results of the levels of the knowledge management of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province , which consisted of seeking, building up, filing and retrieving, transferring

and utilizing, process management, and communication management, found that the score of the survey was at the highest level overall. The process management had the highest score level followed by filing and retrieving, and seeking respectively. For factors that affected the knowledge management of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools, which consisted of leadership, culture, information technology, measurement, infrastructure, vision, learning skills, participation, and work atmosphere, found that the score of the survey was at the high level overall. The first highest score was culture, second was information technology, and third was infrastructure. For the ways to manage the knowledge of the local wisdom on the art of banana trunk carving in schools under the Secondary Educational Service of Area Office 10 Petchaburi Province, Provincial Education Office, Provincial Culture Office, and Educational institutes are going to be working together, creating local wisdom network, sharing experiences of useful local wisdom from the past to create new knowledge to develop teaching and learning for students in educational institutions and keep it as a database. And the Education Ministry will carry out to register and compare it with the school curriculum to be added to the unit for making a student teaching plan. When the school or the teacher in the subject group brings such knowledge to teach students both in theory and practice, during this time, there will be an invitation of a group of technicians to demonstrate along with providing additional knowledge to students. Also, students who win the competition will be supported with reward and for budgeting activities will receive support from the provincial office of Petchaburi, provincial culture office, including local government organizations. After the completion of the activity, the knowledge of local wisdom will be shared systematically in development files, textbooks, documents and information technology systems such as computer or websites in schools of Petchaburi' s areas in order to find knowledge for the next teaching and learning for sustainable development of knowledge management and local wisdom in educational institutions.

Keywords: The Knowledge Management, Local Wisdom, Banana Trunk Carving, the Secondary Educational

บทนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ส่งผลกระทบต่อองค์การต่อวิธีคิด กระบวนการทำงานของคนในองค์การ ตลอดจนแรงขับขององค์การที่มุ่งการแข่งขันและความเป็นเลิศโดยมีความรู้เป็นฐานได้ก่อให้เกิดแนวคิดของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ขึ้น ซึ่งในปัจจุบันการจัดการความรู้ยังถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของกลยุทธ์ด้านความรู้ โดยพบว่าหลายองค์การได้นำความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ (ทัศนา หาญพล, 2557: 23) อีกทั้ง Serenko (2013: 34) ยังกล่าวในทิศทางเดียวกันว่า การที่องค์การขยายขอบเขตความสามารถในการสร้าง

อนาคตอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งมีการสร้างปัจจัยส่งเสริมเพื่อความอยู่รอดได้นั้น จำเป็นต้องมีการ จัดการความรู้ในการปรับตัวเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์การของตน

นอกจากนี้ Rehab and Arisha (2010: 143) ได้กล่าวว่า “การนำการจัดการความรู้ในองค์การมาใช้เป็นเครื่องมือในแก้การปัญหาพื้นฐานในยุคปัจจุบัน ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดความสูญเสีย และยังเป็นการใช้ทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องเวลาในการพัฒนางานได้อย่างคุ้มค่า แต่ทั้งนี้ทุกองค์การจะต้องมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนการทำงานโดยไม่ยึดติดกับความสำเร็จเดิม ๆ ร่วมด้วย ดังนั้นนักบริหารจัดการจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้มากยิ่งขึ้น โดยมีการบูรณาการความรู้ขององค์การให้เกิดประโยชน์ สร้างคุณค่ารูปแบบผลผลิต นวัตกรรม การบริการหรือกระบวนการที่เกื้อหนุนให้องค์การ เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถธำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง” ซึ่ง วัชรี ตระกูลงาม (2542: 33) ยังได้กล่าวไว้ด้วยว่า “การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมและมีความตั้งใจจริง เพื่อเร่งสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาคนที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้ต่อไป ดังนั้นสถานศึกษาจึงถือเป็นหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด มีหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนโดยตรงอีกทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้”

ภาวะวิกฤติหลายด้าน โดยเฉพาะวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงความถดถอยและความเสื่อมโทรมทางจิตใจ และสติปัญญาที่ขาดภูมิธรรม และภูมิปัญญาในการปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่มีผลทำให้คนไทยบางส่วนนิยมที่จะพัฒนาตนเองหรือองค์การให้เป็นไปตามแนวคิดแบบตะวันตก แต่ในขณะเดียวกันยังมีชุมชนหลายแห่งที่ยังคงดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยที่สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์วิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย จึงทำให้ชุมชนเหล่านั้นรอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ มาได้ จากความสำเร็จและความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของภูมิปัญญาไทยจึงทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรม และการจัดการศึกษาของประเทศหันมาให้ความสนใจ และได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยการบริหารและการจัดการเพื่อฟื้นฟูศักยภาพของภูมิปัญญาไทยจนเป็นที่ยอมรับมากขึ้น หากแต่ยังพบว่าการดำเนินการจัดการศึกษาของหน่วยงานวัฒนธรรมท้องถิ่นยังมีอุปสรรคอีกหลายประการที่ยังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากผู้คนส่วนใหญ่ยังคงมองว่าภูมิปัญญาไทยนั้นไม่มีความทันสมัยขาดความน่าสนใจ ทั้งยังไม่สามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังไม่มีระบบการเก็บบันทึกและรวบรวมข้อมูลการประมวลผลการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้คนละเลยภูมิปัญญาไทย ประกอบกับครูส่วนใหญ่ไม่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานการศึกษายังขาดการตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะบ่งบอกถึงความวิถีชีวิตและความงดงามของท้องถิ่นนั้น (วัชรี ตระกูลงาม, 2552: 338-339)

การแทงหยวกจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นศิลปะที่ต้องใช้ความประณีต ความอดทนในการประดิษฐ์ลวดลายต่าง ๆ ลงบนตัวหยวกกล้วย การเรียนรู้การแทงหยวกกล้วยจากผู้เชี่ยวชาญในระดับสูง รวมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแทงหยวกกล้วย ทั้งพิธีไหว้ครูแทงหยวก การเลือกชนิดของกล้วย ขนาดต้นกล้วย ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้แบบรุ่นต่อรุ่น (วีระ ขำดวง, 2551: 44-51) เมื่อกล่าวถึงการแทงหยวก จังหวัดเพชรบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงเรื่องการแทงหยวกในระดับชาติ โดยผลงานต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับจากการได้ถวายงานพระราชพิธีสำคัญ ๆ ระดับประเทศหลายงานสิ่งเหล่านี้ ล้วนแสดงให้เห็นถึงความสามารถของช่างแทงหยวกเมืองเพชรบุรี เช่น

การแทงหยวกกล้วยเพื่อประกอบพระจิตกาธานในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ แต่เนื่องด้วยยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ปัจจุบันวัฒนธรรมการแทงหยวกค่อย ๆ เลือนหายไปตามกาลเวลา โดยมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น การหันไปใช้วัสดุอื่นแทนหยวกกล้วย การขาดผู้ที่มีความสนใจในการเรียนแทงหยวก เป็นต้น โดย ป. มหาขันธ์ (2540: 2) กล่าวว่า เหตุผลต่างๆที่ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกเลือนหายไปล้วนมีผลต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรื่องการแทงหยวกกล้วยของจังหวัดเพชรบุรีด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มช่างแทงหยวกเมืองเพชรบุรี จึงได้จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ศิลปะการแทงหยวกโดยมีการถ่ายทอดการจัดการความรู้ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษาต่างๆในจังหวัดเพชรบุรี และมีเครือข่ายที่ร่วมมือกับหน่วยงานราชการในจังหวัดเพชรบุรี จัดการอบรมและถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในพื้นที่ (วีระ ขำดวง, 2551: 44-51)

จากปัญหาการละเลยที่อาจนำไปสู่การสูญหายของภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วย ซึ่งนับเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่ายิ่งของคนไทย การนำแนวคิดการจัดการความรู้มาใช้ในสถานศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม ย่อมมีส่วนที่จะทำให้เกิดแนวทางการอนุรักษ์การส่งเสริมภูมิปัญญาการสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรงอยู่พร้อมทั้งสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ฉะนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งให้ความสำคัญกับจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการเรียนการสอนเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วย และมีการถ่ายทอดการจัดการความรู้ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยมาใช้ในการจัดการศึกษา อันเป็นรากฐานของการพัฒนาคนและสังคม เพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาติ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น และนำพาความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชาติบ้านเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

3. ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัด

เพชรบุรี ประกอบด้วย (1.1) ภาวะผู้นำ (1.2) วัฒนธรรม (1.3) เทคโนโลยี (1.4) การวัดผล (1.5) โครงสร้างพื้นฐาน (1.6) วิสัยทัศน์ (1.7) ทักษะการเรียนรู้ (1.8) การมีส่วนร่วม (1.9) บรรยากาศการทำงาน และ (2) การจัดการความรู้ ประกอบด้วย ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ (2.1) การแสวงหาความรู้ (2.2) การสร้างความรู้ (2.3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (2.4) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (2.5) การจัดการกระบวนการ (2.6) การจัดการการสื่อสาร และศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากร ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 22 โรงเรียน มีจำนวน 1,194 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ 300 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มี 5 กลุ่ม ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูสอนวิชาการแทงหยวกกล้วยและครูสอนกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน และคณะช่างแทงหยวกเมืองเพชร จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 19 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ที่มีการจัดการศึกษาศิลปะของการแทงหยวกกล้วย คือ จำนวน 22 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี (2) โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี (3) โรงเรียนบางจานวิทยา (4) โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) (5) โรงเรียนคงคาราม (6) โรงเรียนดอนยางวิทยา (7)โรงเรียนโยธินบูรณะ เพชรบุรี (8) โรงเรียนเขาย้อยวิทยา (9) โรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา (10) โรงเรียนวชิรธรรมโศภิต (11) โรงเรียนบางตะบูนวิทยา (12) โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา (13) โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา (14) โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ (15) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี (16) โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี (17) โรงเรียนหนองจอกวิทยา (18) โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา (19) โรงเรียนท่ายางวิทยา (20) โรงเรียนบ้านลาดวิทยา (21) โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา (22) โรงเรียนป่าเด็งวิทยา

4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาครั้งกำหนดขอบเขตด้านเวลา คือ เดือนมกราคม พ.ศ.2563 – พฤษภาคม พ.ศ.2564 ซึ่งเป็นช่วงเปิดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยบูรณาการจากแนวคิดของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547), Burn (1978), Podsakoff

(1990), Edword (1881), Kroeber and Kluckhorn (1952), Dressel and Mayhew (1976), Marquardt (1994), Locke (1991), De Cecco (1968), Gibson (1991), Kelly (1980), พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547), บุญส่ง หาญพานิช (2546) ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการวัดผล ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ปัจจัยด้านทักษะการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านบรรยากาศการทำงาน

สำหรับตัวแปรตาม ในด้านการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการแนวคิดของ Marquardt (1996) และ Stephen (2005) ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ การจัดการกระบวนการและการจัดการการสื่อสาร มาใช้เป็นตัวแปรตาม

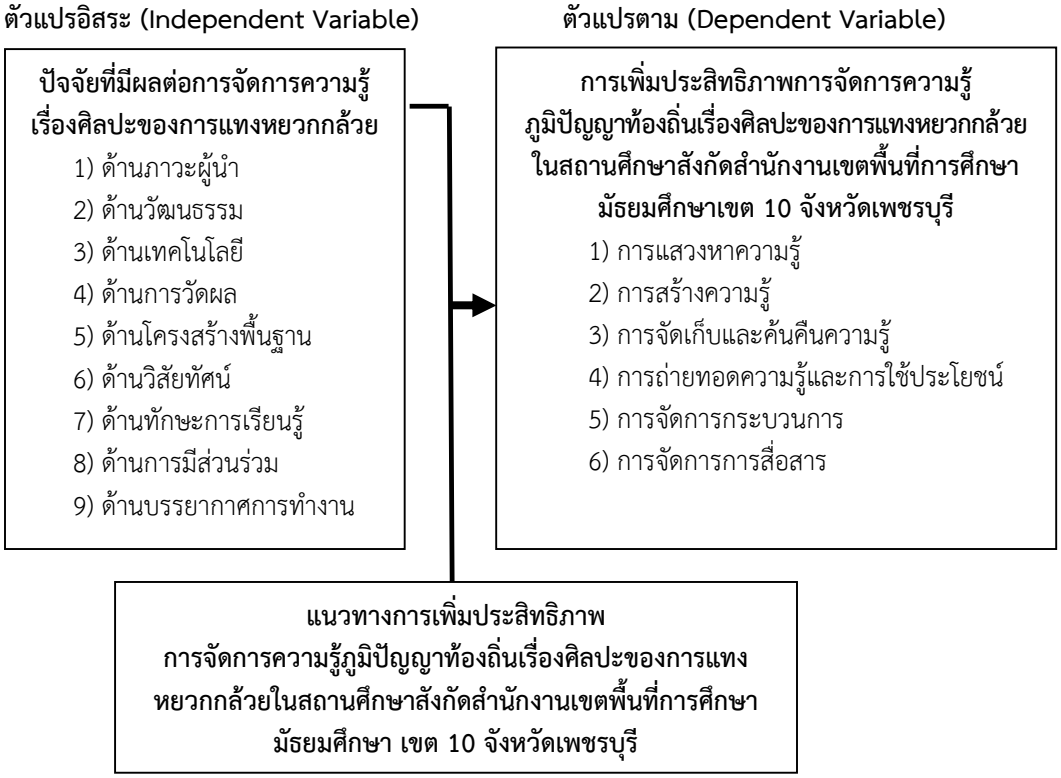

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การวิจัยเชิงผสม (Mix Method Research) โดยนำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกันในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้มีการทำวิจัยเชิงปริมาณก่อน จากนั้นจึงทำวิจัยเชิงคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1,194 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วนและมีการคำนวณตามสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของยามาเน่ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 300 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยจะประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์อบรม

ตอนที่ 2 ระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Linker Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับสูงมาก = 5 ระดับสูง = 4 ระดับปานกลาง = 3 ระดับน้อย = 2 และระดับน้อยมาก = 1

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับได้แก่ ระดับสูงมาก = 5 ระดับสูง = 4 ระดับปานกลาง = 3 ระดับน้อย = 2 และระดับน้อยมาก = 1

ตอนที่ 4 แนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาระดับการจัดการความรู้ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ ความคิดเห็นการจัดการความรู้ และแนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา

2.2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาและกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.4 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงจนกว่าจะอนุมัติผ่านร่างแบบสอบถาม

2.2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูล จึงทำให้ต้องมีการหาคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่ผู้วิจัยจะพัฒนาเครื่องมือดังกล่าวให้มีความเที่ยงตรง (Validity) และมีความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม(Item of Objective Congruence - IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2559: 249)

เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อมีดังนี้

คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจหรือข้อคำถามมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน

คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

เลือกข้อคำถามที่ค่า IOC อยู่ในเกณฑ์ 0.6 – 1.0 ใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามกรณีข้อคำถามใดไม่ผ่านค่า IOC ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญหาค่า IOC ใหม่ หรือหากเป็นข้อคำถามที่ไม่กระทบต่อวัตถุประสงค์ผู้วิจัยจะดำเนินการตัดข้อนั้น

3.3.3 ทดลองใช้เครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) พบว่าคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach) เป็นเกณฑ์การยอมรับไว้ว่าค่า α มากกว่า และเท่ากับ 0.8 ขึ้นไป จึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง (Jump, 1978) เมื่อทดสอบค่าความตรงและค่าความน่าเชื่อถือผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ได้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความถูกต้องสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 22 โรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 คน เพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน โดยจะดำเนินการอบรมและจัดประชุมเพื่อความเข้าใจในแบบสอบถามและรายละเอียดต่างๆ

3.3 ดำเนินการแจกแบบสอบถามทั้ง 22 โรงเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวนทั้ง 300 ชุด

4. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ตรวจเช็คความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และลงรหัส

4.1.2 กำหนดเกณฑ์การวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Ratting Scale) 5 ระดับ

4.1.3 กำหนดเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์

4.1.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้และการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษา: กรณีศึกษาการแทงหยวกกล้วยจังหวัดเพชรบุรี ตามสถิติการหา

ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Stepwise

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเครื่องคอมพิวเตอร์และมีสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ในการวัดระดับปัจจัยและการพัฒนาทุนมนุษย์ของกองบัญชาการในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) สถิติอนุมาน และข้อมูลเสนอแนะเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้วิธีจัดกลุ่มเนื้อหาที่มีลักษณะเดียวกันและแจกแจงความถี่แล้วการพรรณนาความ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก และการทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีรายละเอียดของการศึกษา ดังนี้

(1) ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน

(2) วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 คน

(3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน

(4) ครูสอนวิชาการแทงหยวกและครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน

(5) คณะช่างแทงหยวกเมืองเพชร จำนวน 8 คน

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภายหลังจากการวิจัยเชิงปริมาณเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูสอนวิชาการแทงหยวกและครูสอนกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน ก่อน และดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คณะช่างแทงหยวกเมืองเพชร จำนวน 8 คน จำนวน 1 ครั้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อขอทำการสัมภาษณ์ประกอบการทำดุษฎีนิพนธ์

3.2 นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอทำการสัมภาษณ์

3.3 ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวันและเวลาที่นัดหมาย โดยก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะทำการชี้แจงขั้นตอนและรายละเอียดต่างๆ ในการสัมภาษณ์

3.4 หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะทำการแจ้งรายละเอียดต่อไป

3.5 นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

3.6 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการสนทนากลุ่มตามประเด็นการสนทนากลุ่มที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 120-180 นาที

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 และเป็นปริญญาโท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 ตำแหน่งครูผู้ช่วย จำนวน 46 คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ประสบการณ์อบรมต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0

1.2 ระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บและการค้นคืน การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ การจัดการกระบวนการและการจัดการสื่อสาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา ให้คะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 โดยให้คะแนนด้านการจัดกระบวนการมากเป็นอันดับที่ 1 กล่าวคือ มีการจัดการตามด้านนั้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 ด้านการจัดการสื่อสาร เป็นอันดับ 2 มีการจัดการตามด้านนั้นอยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมาเป็นด้านการจัดเก็บและการค้นคืน มีการจัดการตามด้านนั้น ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ย 3.61 และด้านการแสวงหาความรู้ เป็นลำดับสุดท้าย มีการจัดการตามด้านนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.34

1.3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมติฐานที่ 1

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 โดยมีเรื่องการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างบรรยากาศสถานการณ์ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ในท้องถิ่น เพื่อจูงใจให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 และเรื่องกำหนดงบประมาณ / สิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการจัดการความรู้ในท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.47

สมมติฐานที่ 2

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.89 โดยมีเรื่องการแบ่งปันความรู้ร่วมกันโดยไม่คิดว่าทำให้ตนเองหมดความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99และเรื่องส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนในสถานศึกษาเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77

สมมติฐานที่ 3

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 โดยมีเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.89 และเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องนักเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วและสะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่ เช่น มีคอมพิวเตอร์ไว้บริการสืบค้นหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77

สมมติฐานที่ 4

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านการวัดผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 โดยมีเรื่องการเตรียมการและทำการตรวจประเมินการจัดการความรู้ทุกระดับในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 และเรื่องการรายงานผลการตรวจประเมินการจัดการความรู้ในท้องถิ่นให้ผู้นักเรียนทราบมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67

สมมติฐานที่ 5

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านโครงสร้างพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.50 โดยมีเรื่องสถานที่ให้นักเรียนได้พบปะเพื่อสนทนาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เช่น ห้องประชุมห้องกิจกรรม เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 และเรื่องบอร์ดสำหรับติดประกาศเกี่ยวกับงานบริการ จัดการความรู้ในท้องถิ่นโดยเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.37

สมมติฐานที่ 6

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยมีเรื่องยุทธศาสตร์พัฒนาการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 และเรื่องวิสัยทัศน์เพื่อผลักดันให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่การยอมรับในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68

สมมติฐานที่ 7

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านทักษะด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 โดยมีเรื่องการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มพูนพัฒนาการด้านทักษะต่าง ๆ โดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 และเรื่องการได้จัดทำแผนการจัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหา สภาพแวดล้อมและความสามารถของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.78

สมมติฐานที่ 8

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 โดยมีเรื่องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้คำแนะนำในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 และเรื่องการมีส่วนร่วม

ในการกำหนดนโยบายการวางแผน และการจัดทำโครงการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของหน่วยงานอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60

สมมติฐานที่ 9

จากการทดสอบสมมติ พบว่า การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี ด้านบรรยากาศการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 โดยมีเรื่องการปฏิบัติงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานด้วยความสบายใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 และเรื่อง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่านมีสภาพการใช้งานได้ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73

2. ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดผล ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านบรรยากาศการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา ให้คะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยให้คะแนนด้านวัฒนธรรม มากเป็นอันดับที่ 1 กล่าวคือ มีการจัดการตามด้านนั้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.89 ด้านทักษะการเรียนรู้ เป็นอันดับ 2 มีการจัดการตามด้านนั้นอยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมาเป็นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดการตามด้านนั้น ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ย 3.82 และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นลำดับสุดท้าย มีการจัดการตามด้านนั้นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.50

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ เรื่อง ศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพความเป็นจริงมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง (0.772) และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยทั้ง 9 ตัวแปร กับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะพบว่า ด้านการวัดผลมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยอยู่ในระดับสูง (0.896) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3 ผลการวิเคราะห์สมการทำนายของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ว่ามีเพียง5 ปัจจัย ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านภาวะ

ผู้นำ (2) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (3) ปัจจัยด้านทักษะการเรียนรู้ (4) ปัจจัยด้านการวัดผล (5) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ที่มีผลต่อการจัดการความรู้เรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

3. แนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

3.1 หน่วยงานของจังหวัดเพชรบุรี ศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสอนวิชาการแทงหยวกกล้วยและครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง คณะช่างแทงหยวกเมืองเพชร จะมีการทำงานร่วมกัน ร่วมสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แชร์ประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ ในอดีตมาใช้สร้างความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในสถานศึกษา และมีการเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้ และทางศึกษาธิการก็ดำเนินการนำมาขึ้นทะเบียน แล้วเปรียบเทียบกับหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อนำมาใส่ในหน่วยการเรียนรู้สำหรับการทำแผนสอนนักเรียน เมื่อทางโรงเรียนหรือครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้นำองค์ความรู้ดังกล่าวมาสอนกับนักเรียนทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการเชิญคณะช่างแทงหยวกเมืองเพชรมาสาธิต พร้อมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักเรียน นอกจากนั้นยังได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ เช่นการจัดนิทรรศการเพื่อประกวดและโชว์ผลงานของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ มีการสนับสนุนยกย่อง ให้รางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการแข่งขัน สำหรับงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนจากจังหวัดเพชรบุรี วัฒนธรรมจังหวัด รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมจะมีการร่วมกันถอดองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้อย่างเป็นระบบในแฟ้มพัฒนางาน ตำราเรียน เอกสารและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ เว็ปไซด์ ของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้ค้นหาความรู้สำหรับการเรียนการสอนครั้งต่อไป

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรีนั้นมีหลายด้าน โดยเริ่มจากศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับเรื่องการจัดการความรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความพร้อมของจังหวัดให้มีศักยภาพในการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงก้าวสู่สากลอีกทั้งทางศึกษาธิการจังหวัด ผู้บริหาร ครู นักเรียน ยังร่วมกันนำวัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ในท้องถิ่นมากำหนดเป็นแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสาธิต ปฏิบัติจริง ฯลฯ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคณะช่างแทงหยวกเมืองเพชรที่เต็มใจในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์โดยไม่ปิดบัง แบ่งปันความรู้ให้กับนักเรียนโดยไม่คิดว่าทำให้ตนเองหมดความสำคัญแต่อย่างไร แต่ยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ดังกล่าวให้แพร่หลายสืบไป ทั้งในกลุ่มโรงเรียนต่างๆ มหาวิทยาลัย และประชาชนผู้ที่สนใจในจังหวัดเพชรบุรี

3.3 แนวทางการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรีนั้น ศึกษาธิการจังหวัดวัฒนธรรมจังหวัด สถานศึกษา ได้ร่วมมือกันทุกหน่วยงานเพื่อการพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน มีการกำหนดในหลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล โดยการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่ศึกษาดังนี้

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี มีการจัดกระบวนการจัดการความรู้ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของพวงพรรณ แสงนาโก (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเขสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยพบว่า กระบวนการจัดการความรู้ ได้แบ่งออกเป็น 7 กระบวนการ ได้แก่ การค้นคืนความรู้ การเสาะและแสวงหาความรู้ การจัดระบบความรู้ การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันการแลกเปลี่ยนความรู้ และยังได้สรุปกระบวนการจัดการความรู้ได้ 7 ด้าน ดังนี้ 1) การค้นหาความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดระบบความรู้ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้

ปัจจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี มองว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้มากที่สุดนั้นเป็นปัจจัยด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องการแบ่งปันความรู้ร่วมกันโดยไม่คิดว่าทำให้ตนเองหมดความสำคัญ ทำให้นักเรียนเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่าย เกิดความเป็นกันเองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน กล้าที่จะถามในประเด็นที่สงสัย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547), Burn (1978), Podsakoff (1990), Edword (1881), Kroeber and Kluckhorn (1952), Dressel and Mayhew (1976), Marquardt (1994), Locke (1991), De Cecco (1968), Gibson (1991), Kelly (1980), พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) และบุญส่ง หาญพานิช (2546) ที่ผู้วิจัย นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการแทงหยวกในสถานศึกษาพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี ซึ่งจะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ 9 ปัจจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 3) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 4) ปัจจัยด้านการวัดผล 5) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน 6) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ 7) ปัจจัยด้านทักษะการเรียนรู้ 8) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และ 9) ปัจจัยด้านบรรยากาศการทำงาน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพของงานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดกระบวนการที่ดี ที่มีการระดมความคิดร่วมกันระหว่างหน่วงงานต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด สถานศึกษา และบุคคลที่มีความรู้เรื่องศิลปะการแทงหยวกกล้วย ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ นำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดเก็บข้อมูลที่ดีในฐานอิเล็กทรอนิคส์ ทำให้ผู้สอนเกิดความสะดวกในการหยิบหรือนำข้อมูลไปใช้ มีศูนย์วัฒนธรรมให้นักเรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา หากนักเรียนท่านใดสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นอาชีพ ก็จะมีครูเป็นผู้สอนเสริมให้ มีคณะช่างแทงหยวกเมืองที่มีศักยภาพและเต็มใจ มีความพร้อมมาทำกิจกรรมอบรม เพื่อเพิ่มพูนความความรู้ให้แก่นักเรียนและประชาชนที่สนใจ อีกทั้งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการต่างๆ อีกด้วย ทำให้มั่นใจได้ว่าศิลปะการแทงหยวกกล้วยจะไม่หายไปจากเมืองเพชรบุรีอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านการจัดการกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ ทางโรงเรียนจะมีการจัดเพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้แสดงออกได้อย่างเต็มศักยภาพ แต่จะมุ่งเน้นโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ยังมีนักเรียนบางคนหรือบางกลุ่ม ถูกมองข้ามเนื่องจากไม่มีความสามารถด้านศิลปะการแทงหยวกกล้วย ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรให้ความสนใจนักเรียนกลุ่มนี้ ให้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับศิลปะการแทงหยวกกล้วยมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมด้านการจัดการกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

1.2 ด้านการจัดการสื่อสารสถานศึกษาจะมีการจัดประชุม เพื่อกำกับและติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับศิลปะการแทงหยวกกล้วยมากเป็นประจำสม่ำเสมอ แต่ไม่มีนักเรียนเขาฟังหรือร่วมประชุมด้วย ดังนั้นในการประชุมเพื่อเตรียมแผนการเรียนการสอนในแต่ละเทอม ควรมีตัวแทนจากกลุ่มนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมด้วย

1.3 ด้านวัฒนธรรมนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีเครือข่ายในการจัดการความรู้ในท้องถิ่น โดยให้นักเรียนเข้ามาเป็นตัวแทนเครือข่ายด้วย

1.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางสถานศึกษาจะมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่เนื่องจาก คอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้นหามีจำนวนจำกัดและการเข้าไปค้นหาข้อมูลอาจมีข้อจำกัดด้านเวลา ดังนั้นจึงควรเปิดเป็นเว็ปสาธารณะเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาทางโทรศัพท์ได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วและสะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่

1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการความรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการความรู้ของท้องถิ่นในสถานศึกษานั้น นักเรียนคนใดมีความสนใจและสามารถแทงหยวกกล้วยได้เป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้สอนก็จะได้คะแนนดี แต่นักเรียนบางคนที่ไม่สามารถแทงหยวกกล้วยได้หรือทำได้ไม่ดี ก็จะได้คะแนนน้อย ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรให้ทำกิจกรรมอื่นเกี่ยวกับศิลปะการแทงหยวกกล้วยเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มคะแนนให้นักเรียน

1.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถานศึกษาจะมีสถานที่ให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยเพื่อสนทนา จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้เกี่ยวกับศิลปะการแทงหยวกกล้วย เช่น ห้องประชุม ห้องกิจกรรม เป็นต้น จึงควรจัดครูประจำห้องดังกล่าวไว้เป็นที่ปรึกษาและคอยให้ความรู้แก่นักเรียนด้วย

1.7 ด้านวิสัยทัศน์ สถานศึกษาจะมีการกำหนดอย่างชัดเจนถึงเป้าหมายการเรียนการสอน แต่จากการศึกษาพบว่า ศิลปะการแทงหยวกกล้วย เมื่อนักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีใจรักและเริ่มทำเป็นแล้ว เมื่อจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ก็จะมุ่งมั่นเรียนในคณะที่ตนเองชอบ จนทำให้หลงลืมวิชาศิลปะการแทงหยวกกล้วย ทางมหาวิทยาลัยจึงควรมีวิชาศิลปะการแทงหยวกกล้วยให้นักศึกษาได้ศึกษาเล่าเรียนด้วย

1.8 ด้านทักษะการเรียนรู้ สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาด้วยตนเอง ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การสาธิต ปฏิบัติจริง ฯลฯ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ควรศึกษาเพิ่มถึงแนวทางในการใช้วัสดุอื่นทดแทน การคงสภาพ หรือวิธีการยืดอายุของกาบกล้วยด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก หรือเข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการประยุกต์ใช้ตัวแปรด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ แล้วศึกษาระดับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาว่า มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่

2.3 ควรศึกษาโครงสร้างของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงกระบวนการที่สัมพันธ์กันของโครงสร้างภายในองค์กร เพื่อจะสร้างโมเดลของโครงสร้างสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษา

2.4 ควรศึกษาถึงกระบวนติดต่อสื่อสารที่ดี และวิธสร้างสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงปัญหาของผู้ปกครองและประชาชนได้อย่างถ่องแท้และดึงผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา

2.5 ควรศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกในแต่ละปัจจัย เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม เป็นต้น ว่ามีผลกระทบต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลมากน้อยเพียงใด

2.6 ควรศึกษาผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ สามารถนำสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้ เพื่อที่จะได้นำมาเป็นแบบอย่างในการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องศิลปะของการแทงหยวกกล้วยในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2544). **คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). **นโยบายส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2549.** กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาฉบับได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี พ.ศ 2542**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

บุญส่ง หาญพานิช. (2546). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา),บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2546). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ตติกจ์ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย**. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีโนพับลิชชิ่ง (ประเทศไทย.

วิลาวัลย์ มาคุ้ม. (2549). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ**. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีรวุธ มาฆะศิรานนท์. (2541). **การพัฒนาวิสัยทัศน์ผู้นำ.** กรุงเทพฯ : เอ็กเปอร์เน็ท.

วีระพล แสงรัตนทองคำ. (2544). **วิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2541). **วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2000.** กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2541). **แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2542). **แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2547). **สถิติข้อมูลทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2547**. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง.

สุภางค์ จันทวานิช. (2550). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หทัยกาญจน์ ชูตระกูล. (2557). **การจัดการความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารของชุมชนตลาดดอนหวาย จังหวัดนครปฐม.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.